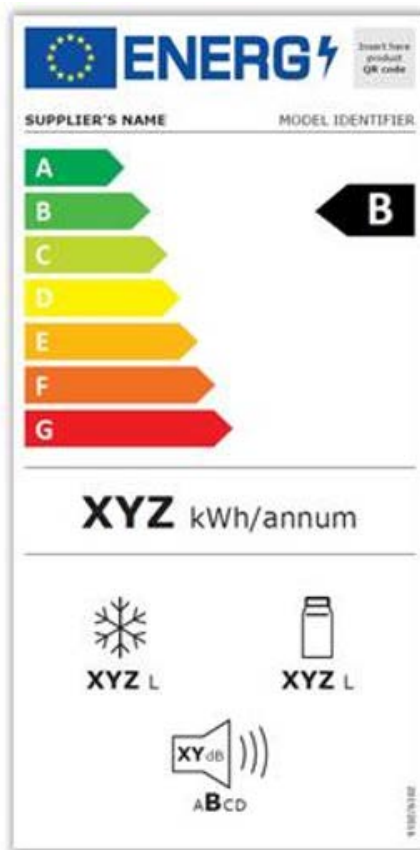
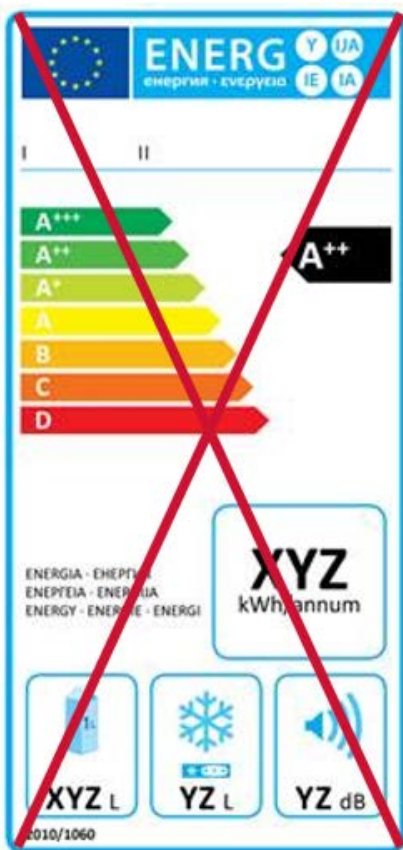

Nr. 3/2020

Forslag til endringer i energimerkeforskriften for produkter

Forslag om endringer i energimerkeforskriften for produkter i forbindelse med gjennomføringen av forordning (EU) 2017/1369 (energimerkeforordningen) i norsk rett, og om endringer i sanksjonsbestemmelsene
Erlend Sandnes

NVE Høringsdokument nr. 3/2020

Forslag til endringer i energimerkeforskriften for produkter

Forslag om endringer i energimerkeforskriften for produkter i forbindelse med gjennomføringen av forordning (EU) 2017/1369 (energimerkeforordningen) i norsk rett, og om endringer i sanksjonsbestemmelsene

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat

Redaktør: Erlend Sandnes

Forfatter: Erlend Sandnes

Forsidefoto: Energimerke

ISBN: 978-82-410-2084-1

ISSN: 1501-2840

Sammendrag: På vegne av OED forslår Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) endringer i energimerkeforskriften for produkter. Gjennomføringen av energimerkeforordningen på lovs nivå gjør det nødvendig med endringer i energimerkeforskriften for produkter. Dette for å unngå gjentakelser av bestemmelser og uoverensstemmelser. Vi foreslår også endringer i sanksjonsbestemmelsene.

Emneord: Energimerking, energimerkeforordningen, produkter, formål, overtredelsesgebyr, forbrukermerkeloven, straff

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 22 95 95 95
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

desember, 2020

Forslag til endringer i energimerkeforskriften for produkter

Forslag om endringer i energimerkeforskriften for
produkter i forbindelse med gjennomføringen av
forordning (EU) 2017/1369
(energimerkeforordningen) i norsk rett, og om
endringer i sanksjonsbestemmelsene

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1 Bakgrunnen for forslaget	5
2 Nærmere om forslaget	6
2.1 Nødvendige endringer som følge av gjennomføringen av energimerkeforordningen i norsk rett.....	6
2.1.1 Formålsbestemmelsen.....	6
2.1.2 Virkeområde.....	6
2.1.3 Definisjoner	7
2.1.4 Plikt og forbud	8
2.1.5 Samsvarsformodningen	8
2.2 Endringer i energimerkeforskriften for produkter § 29 om overtredelsesgebyr	8
2.2.1 Generelt om overtredelsesgebyr	8
2.2.2 Overtredelsesgebyr etter forbrukermerkeloven	9
2.2.3 Bakgrunnen for forslaget om endringer i energimerkeforskriften for produkter § 29 om overtredelsesgebyr	9
2.2.4 Hvilke overtredelser av energimerkeforordningen som skal kunne medføre overtredelsesgebyr	10
2.2.5 Øvre ramme for overtredelsesgebyret.....	11
2.3 Endringer i energimerkeforskriften for produkter § 30 om straff....	12
2.4 Redaksjonelle endringer	12
3 Økonomiske og administrative konsekvenser	13
4 Forslag til forskriftstekst	13

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internett: www.nve.no

Forord

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sender med dette forslag til endringer i energimerkeforskriften for produkter på høring.

Stortinget vedtok 19. juni 2020 endringer i lov 18. desember 1981 nr. 90 om merking av forbruksvarer mv. (forbrukermerkeloven). Endringene gjennomfører europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1369 av 4. juli 2017 om fastsetting av rammeverket for energimerking og om oppheving av direktiv 2010/30/EU (energimerkeforordningen) i norsk rett. Lovendringen trådte i kraft 1. oktober 2020.

Energimerkeforordningen erstattet direktiv 2010/30/EU (energimerkedirektiv II), som er gjennomført i norsk rett ved forskrift 27. mai 2013 nr. 534 om energimerking av energirelaterte produkter (energimerkeforskriften for produkter).

Gjennomføringen av energimerkeforordningen på lovs nivå gjør det nødvendig med endringer i energimerkeforskriften for produkter. Dette er dels for å unngå gjentakelser av bestemmelser som står i forordningen og dels for å unngå avvikende og potensielt motstridende ordlyd.

Videre er det behov for å endre sanksjonsbestemmelsene, slik at det blir klarere hvilke overtredelser som skal kunne medføre overtredelsesgebyr eller straff. Det foreslås også en øvre ramme for overtredelsesgebyr ilagt etter energimerkeforskriften for produkter.

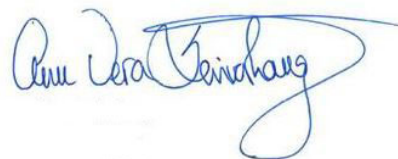
Vi ber om at kommentarer i forslaget sendes NVE innen **15. februar 2021**. Svaret merkes med referansenummer 202004123. Høringssvar kan sendes nve@nve.no, eller per post til Norges vassdrags- og energidirektorat, Postboks 5091 Majorstua, 0301 OSLO. Elektronisk oversendelse foretrekkes. Vi gjør oppmerksom på at høringsuttalelser normalt publiseres.

Etter høringsfristens utløp vil NVE vurdere de innkomne høringsuttalelser og på bakgrunn av disse vedta endringsforskriften- Vi tar sikte på at endringsforskriften skal tre i kraft så raskt som mulig etter at høringen er gjennomført og hørings svar er vurdert.

Oslo, november 2020

Kjetil Lund
vassdrags- og energidirektør

Anne Vera Skriverhaug
direktør

Sammendrag

På vegne av OED foreslår Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) med dette endringer i energimerkeforskriften for produkter.

For det første foreslår vi enkelte endringer i forbindelse med at energimerkeforordningen er gjennomført i norsk rett ved henvisning i forbrukermerkeloven, jf. lov 19. juni 2020 nr. 93. I denne sammenheng foreslår vi:

- endringer i formålsbestemmelsen i energimerkeforskriften for produkter § 1. Dette for å gjenspeile at de generelle reglene om energimerking og informasjon til sluttbrukere mv. ikke vil fremgå av forskriften, men av energimerkeforordningen.
- en presisering i § 2 om virkeområde, slik at forskriften får samme virkeområde som energimerkeforordningen og forordningene som er vedtatt med hjemmel i energimerkeforordningen. Vi foreslår også å presisere at forskriften ikke gjelder på Svalbard og Jan Mayen.
- at det i § 3 om definisjoner vises til definisjonene i energimerkeforordningen og forordningene som er vedtatt med hjemmel i energimerkeforordningen.
- å oppheve §§ 4 – 10 og § 28 annet ledd nr. 4 og nr. 5, ettersom pliktene og forbudene som fremgår av disse bestemmelsene er erstattet av bestemmelser i energimerkeforordningen.
- å oppheve samsvarsformodningen i § 11, ettersom denne er overflødig.

For det andre foreslår vi endringer i sanksjonsbestemmelsene i energimerkeforskriften for produkter. Her foreslår vi:

- å konkretisere hvilke overtredelser av energimerkeforordningen som kan medføre overtredelsesgebyr eller ev. straff.
- en øvre ramme for størrelsen på overtredelsesgebyr.

Det foreslås også noen redaksjonelle endringer for å gjøre forskriften lettere å lese.

1 Bakgrunnen for forslaget

Energimerking av produkter er ett av flere virkemidler i EU (og i Norge) for å fremme energieffektivitet. Målet med energimerking er at forbrukere lettere skal kunne gjøre informerte valg ved kjøp av produkter. Dette fremmer utvikling og produksjon av mer miljøvennlige og energieffektive produkter. For å unngå handelshindringer er regelverket og energietiketten harmonisert innenfor EØS.

Reglene om energimerking av produkter innebærer en plikt for leverandører til bl.a. å forsyne produktet med en energietikett, mens forhandlere skal sørge for at energietiketten er godt synlig i butikk og at den vises ved salg på internett. Det er også krav om produktdatablad med ytterligere informasjon og til å gjengi energieffektivitetsklassen i reklame og teknisk salgsmateriell.

Energietiketten gir ikke bare opplysninger om produktets energibruk, men gjerne også om andre forhold som støynivå, vannforbruk, volum mv., alt etter hvilken produktgruppe det er snakk om.

I EU reguleres energimerking av produkter av energimerkeforordningen. Energimerkeforordningen ble vedtatt 4. juli 2017 og erstattet direktiv 2010/30/EU (energimerkedirektiv II).

Energimerkeforordningen er gjennomført som norsk lov med virkning fra 1. oktober 2020, ved henvisning i forbrukermerkeloven § 3a. Se nærmere om dette i Prop. 85 LS (2019-2020). Gjennomføringen av energimerkeforordningen i norsk rett, gjør at også energimerkeforskriften for produkter bør endres på en rekke punkter.

Energimerkeforskriften for produkter vil utfylle og supplere bestemmelsene som følger av energimerkeforordningen. Det er i energimerkeforskriften for produkter at de produktspesifikke forordningene som gis i medhold av energimerkeforordningen vil bli gjennomført. Det er også her kontroll- og reaksjonshjemlene vil spesifiseres. Pliker, forbud og definisjoner som allerede følger av energimerkeforordningen og de produktspesifikke forordningene, bør imidlertid ikke gjentas i forskriften. Forordninger etter EØS-avtalen artikkel 7 skal gjennomføres «som sådan» (dvs. ord for ord).

I tillegg til de endringene som foreslås i forbindelse med at energimerkeforordningen er gjort til norsk lov, foreslås det også endringer i bestemmelsene om overtredelsesgebyr og straff. Bakgrunnen for dette er forvaltningsloven § 44 som krever at overtredelsesgebyr som utmåles individuelt, skal utmåles innenfor en øvre ramme fastsatt i lov eller forskrift. Vi foreslår også å gjøre det klart hvilke overtredelser som kan medføre overtredelsesgebyr og straff.

2 Nærmere om forslaget

2.1 Nødvendige endringer som følge av gjennomføringen av energimerkeforordningen i norsk rett

2.1.1 Formålsbestemmelsen

Formålet med energimerkeforskriften for produkter er beskrevet i § 1, som lyder:

«Forskriften skal fremme utvikling og anvendelse av energirelaterte produkter som ved anvendelse er energieffektive og lite ressursbrukende.»

Forskriften fastsetter både generelle og produktspesifikke regler om informasjon til sluttbrukere, særlig i form av merking og standardiserte produktopplysninger om energirelaterte produkters bruk av energi og andre vesentlige ressurser, samt om andre relevante forhold, slik at sluttbrukere får mulighet til å velge mer effektive produkter.

Forskriften har som tilleggsformål å sikre den frie bevegelighet av energirelaterte produkter innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS).»

Innledningsvis i formålsbestemmelsen, bør det fremgå at denne forskriften utfyller og supplerer energimerkeforordningen. Det er først og fremst energimerkeforordningen og de produktspesifikke forordningene som oppstiller plikter og forbud når det gjelder energimerking. Vi foreslår derfor følgende som nytt første ledd:

«Forskriften utfyller og supplerer Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1369 av 4. juli 2017 om fastsetting av en ramme for energimerking og om oppheving av direktiv 2010/30/EU (energimerkeforordningen) og gjennomfører produktspesifikke forordninger om energimerking.»

Vi foreslår at dagens første til tredje ledd videreføres som annet til fjerde ledd.

Etter forslaget her, vil energimerkeforskriften for produkter ikke lengre inneholde generelle regler om informasjon til sluttbrukere mv. Vi foreslår derfor at dagens annet ledd endres til:

«Forskriften skal sikre informasjon til sluttbrukere om energirelaterte produkters bruk av energi og andre ressurser, samt om andre relevante forhold, slik at sluttbrukere får mulighet til å velge mer effektive produkter.»

2.1.2 Virkeområde

Energimerkeforskriften for produkter § 2 beskriver forskriftens virkeområde. Bestemmelsen gjenspeiler ikke fullt ut virkeområdet for energimerkeforordningen.

Etter energimerkeforskriften for produkter § 2 første ledd får forskriften anvendelse på energirelaterte produkter «som omfattes av produktspesifikke regler». Det følger av energimerkeforordningen artikkel 6 bokstav d), at leverandører og forhandlere av produkt

som ikke er omfattet av delegerte rettsakter, ikke må levere eller vise merker som er omhandlet i energimerkeforordningen eller i relevante delegerte rettsakter.

Energimerkeforordningen artikkel 6 bokstav e) inneholder en bestemmelse om forbud mot merking av produkter som ikke er energirelatert med etiketter som etterligner energietikettene.

Energimerkeforordningen gjelder mao. også produkter som ikke omfattes av produktspesifikke regler.

Videre følger det av energimerkeforskriften for produkter § 2 annet ledd bokstav a at forskriften ikke får anvendelse på brukte produkter. Virkeområdet til energimerkeforordningen er stort sett det samme som for energimerkedirektiv II. Det er likevel en forskjell ved at ikke alle brukte produkter er unntatt. Brukte produkter som importeres fra tredjeland, er ikke unntatt forordningen og må være energimerket for å kunne bringes i omsetning i EU.

I energimerkeforskriften for produkter § 2 annet ledd bokstav c står det i dag at «dataplate eller lignende som av sikkerhetsmessige grunner er plassert på produktet» er unntatt virkeområdet. Dette unntaket fremgår ikke av energimerkeforordningens bestemmelse om virkeområde.

Hvilke produkter som er omfattet av energimerkerregelverket, fremgår av bestemmelser om virkeområdet i de enkelte produktspesifikke forordningene.

For å unngå at bestemmelsen om virkeområde i energimerkeforskriften for produkter gir uttrykk for et for snevert anvendelsesområde enn det som er nødvendig for gjennomføringen av energimerkeforordningen, foreslår vi at virkeområdebestemmelsen i § 2 henviser til virkeområdet for energimerkeforordningen og de produktspesifikke forordningene.

Energimerkeforskriften for produkter vil gjennomføre forordninger inntatt i EØS-avtalen. EØS-avtalen gjelder ikke for Svalbard og Jan Mayen. Vi foreslår derfor at det geografiske virkeområdet for forskriften presiseres, slik at det fremkommer uttrykkelig at forskriften ikke gjelder for Svalbard og Jan Mayen.

2.1.3 Definisjoner

Energimerkeforskriften for produkter § 3 inneholder en rekke definisjoner. I energimerkeforordningen er en rekke begrep definert i artikkel 2. Sammenlignet med energimerkedirektiv II, har energimerkeforordningen flere definisjoner. Noen av definisjonene er også noe endret. Definisjonen av «energirelatert produkt» omfatter f.eks. nå også «system». Også de produktspesifikke forordningene inneholder en rekke legaldefinisjoner som er relevant for den enkelte produktgruppe.

Energimerkeforskriften for produkter vil etter forslaget her i utgangspunktet kun inneholde bestemmelser som gjennomfører produktspesifikke forordninger og kontroll-, reaksjons- og sanksjonsbestemmelser. I lys av dette fremstår det som unødvendig med legaldefinisjoner i energimerkeforskriften for produkter. I stedet for å gjenta definisjoner som står i energimerkeforordningen, foreslår vi derfor av pedagogiske hensyn å henvise til de definisjoner som følger av energimerkeforordningen og de produktspesifikke forordningene.

2.1.4 Plikter og forbud

Energimerkeforordningen inneholder en rekke plikter og forbud rettet mot markedsaktører. Ettersom energimerkeforordningen fra 1. oktober 2020 er gjennomført ved henvisning i forbrukermerkeloven § 3 a, gjelder disse pliktene og forbudene som norsk lov. De produktspesifikke forordningene inneholder mer detaljerte pliktbestemmelser for de enkelte produktgruppene. Produktspesifikke energimerkeforordninger som tas inn i EØS-avtalen, vil gjennomføres i norsk rett ved henvisning i energimerkeforskriften for produkter.

I dag inneholder energimerkeforskriften for produkter §§ 4 – 10 flere generelle forbud og plikter som også følger av energimerkeforordningen. Det fremstår som unødvendig å gjenta plikter og forbud i energimerkeforskriften for produkter. Unøyaktig gjengivelse kan også føre til usikkerhet mht. hva som er gjeldende rett. Vi foreslår derfor å oppheve energimerkeforskriften for produkter §§ 4 – 10, uten at dette er ment å ha betydning for markedsaktørens rettsstilling.

Energimerkeforskriften for produkter § 28 annet ledd nr. 4 og nr. 5 har bestemmelser om å fremlegge/gjøre tilgjengelig teknisk dokumentasjonsmateriale for tilsynsmyndighetene. Dette er dokumenter som etter energimerkeforordningen skal være lastet opp i produkt databasen EPREL, og som tilsynsmyndighetene skal ha tilgang til der. Energimerkeforordningen har også krav om utlevering av teknisk dokumentasjon frem til slik opplasting har skjedd. Bestemmelser om dette i energimerkeforskriften for produkter, er derfor unødvendig, og vi foreslår derfor å oppheve også § 28 annet ledd nr. 4 og nr. 5.

2.1.5 Samsvarsformodningen

Energimerkeforordningen inneholder ikke bare plikter for markedsaktørene, men også en rekke plikter for medlemsstatene. Medlemsstatene må f.eks. etter artikkel 7 nr. 1 ikke legge hindringer i veien for at produkter som oppfyller kravene til energimerking bringes i omsetning eller tas i bruk.

Energimerkeforskriften for produkter § 11 inneholder en bestemmelse om samsvarsformodning. Bestemmelsen bygger på en tilsvarende bestemmelse i energimerkedirektiv II artikkel 8 annet ledd. Denne er ikke videreført i energimerkeforordningen, uten at det antas å ha betydning for gjeldende rett. Det er i tråd med alminnelige prinsipper om bevisbyrde at tilsynsmyndighetene må dokumentere brudd på regelverket for eksempel for å kunne pålegge retting og reagere med tvangsmulkt eller sanksjoner. Energimerkeforskriften for produkter § 11 fremstår derfor som overflødig, og vi foreslår å oppheve denne. Forslaget er ikke ment å føre til endringer i gjeldende rett.

2.2 Endringer i energimerkeforskriften for produkter § 29 om overtredelsesgebyr

2.2.1 Generelt om overtredelsesgebyr

Overtredelsesgebyr er en administrativ sanksjon ved brudd på forbud eller påbud som er fastsatt i eller i medhold av lov. Reaksjonen går ut på at en fysisk eller juridisk person skal betale et pengebeløp til det offentlige. Formålet er å forebygge overtredelser ved å

påføre den som står for regelbruddet et onde. Dette formålet skiller overtredelsesgebyr fra tvangsmulkt, hvor formålet er å stoppe en pågående overtredelse av regelverket.

En avgjørelse om å ilegge overtredelsesgebyr etter forbrukermerkeloven er et enkeltvedtak, og forvaltningslovens regler om blant annet forhåndsvarsel, partsinnsyn, begrunnelse og klagerett gjelder. Også kapittel IX i forvaltningsloven om administrative sanksjoner kommer til anvendelse. Her er det gitt generelle regler om overtredelsesgebyr, samordningsplikt mellom forvaltningsorganer og påtalemyndighet, informasjonsplikt om taushetsrett, oppfyllelsesfrist og domstolskontroll.

Når det er hjemmel for både overtredelsesgebyr og straff, må forvaltningen foreta et valg av «spor» for den videre oppfølgingen. For de mest alvorlige sakene vil det være aktuelt å politianmelde forholdet. Hjemlene for overtredelsesgebyr gir forvaltningen mulighet til å sanksjonere overtredelser som er så betydelige at de bør medføre en sanksjon, men ikke alvorlige nok til politianmeldelse.

På grunn av forbudet mot dobbeltstraff i EMK kan det ikke ilegges både overtredelsesgebyr og straff for det samme forholdet. Dersom en sak er anmeldt og påtalemyndigheten velger å henlegge saken, kan forvaltningen vurdere om det bør ilegges et overtredelsesgebyr.

2.2.2 Overtredelsesgebyr etter forbrukermerkeloven

Etter forbrukermerkeloven § 10 kan den som forsettlig eller uaktsomt overtrer § 5 ilegges overtredelsesgebyr dersom det i forskrift er fastsatt at slik overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr.

Forbrukermerkeloven § 3 a tredje ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift om hvilke overtredelser av energimerkeforordningen og forordninger gitt i medhold av den som kan medføre overtredelsesgebyr. Dette åpner for å bestemme i forskrift at andre overtredelser enn overtredelse av forbrukermerkeloven § 5, kan medføre overtredelsesgebyr.

2.2.3 Bakgrunnen for forslaget om endringer i energimerkeforskriften for produkter § 29 om overtredelsesgebyr

I dag er overtredelsesgebyr for brudd på energimerkeforskriften for produkter regulert i forskriften § 29, som lyder:

§ 29. Overtredelsesgebyr

«Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer en eller flere av bestemmelsene i § 4 til § 10 eller en eller flere bestemmelser i kapittel 3, kan ilegges overtredelsesgebyr av Norges vassdrags- og energidirektorat etter lov 18. desember 1981 nr. 90 § 10, jf. samme lov § 5.

Overtredelsesgebyr tilfaller statskassen.

Betalingsfristen for ilagt gebyr er fire uker fra vedtakstidspunktet.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan helt eller delvis frafalle kravet om overtredelsesgebyr.»

Pliktene/forbudene som følger av energimerkeforskriften for produkter §§ 4 til 10, er erstattet av pliktene/forbudene som følger av energimerkeforordningen, jf. § 3 a første ledd i forbrukermerkeloven. Med hjemmel i forbrukermerkeloven § 3 a tredje ledd foreslår vi at det i § 29 i stedet vises til de aktuelle bestemmelsene i energimerkeforordningen. En slik klargjøring av hvilke overtredelser som kan medføre overtredelsesgebyr, styrker aktørens rettsikkerhet. Se nærmere om forslaget nedenfor under punkt 2.2.4.

Det følger av forvaltningsloven § 44 annet ledd at individuell utmåling av overtredelsesgebyr skal skje innenfor en øvre fastsatt ramme. På bakgrunn av dette, foreslår vi en øvre ramme for overtredelsesgebyret. Hjemmel for å fastsette en slik øvre ramme, er forbrukermerkeloven § 10 fjerde ledd, som bl.a. hjemler forskriftsbestemmelser om utmåling av overtredelsesgebyr. Se nærmere om forslaget nedenfor under punkt 2.2.5.

Vi foreslår at skyldkravet tas ut av § 29 første ledd. Dette er allerede regulert i forbrukermerkeloven § 10 som bestemmelsen henviser til.

Det følger allerede av forvaltningsloven § 44 sjette ledd at overtredelsesgebyr tilfaller statskassen. Vi foreslår derfor å oppheve energimerkeforskriften for produkter § 29 dagens annet ledd.

Det følger av forvaltningsloven § 44 femte ledd at oppfyllelsesfristen er fire uker fra vedtaket ble truffet. Lengre frist kan fastsettes i vedtaket eller senere. Vi foreslår derfor å oppheve energimerkeforskriften for produkter § 29 dagens tredje ledd.

2.2.4 Hvilke overtredelser av energimerkeforordningen som skal kunne medføre overtredelsesgebyr

Vi foreslår at overtredelser av en eller flere av følgende bestemmelser i energimerkeforordningen, skal kunne medføre overtredelsesgebyr:

- artikkel 3 nr. 1 første og tredje punktum, og nr. 2, 3, 4 og 5
- artikkel 4 nr. 1 og 2, nr. 4 annet punktum og nr. 6 første og tredje punktum
- artikkel 5 nr. 1 og
- artikkel 6 bokstav a), b), c), d) og e)

Forslaget vil langt på vei videreføre gjeldende rett. Leverandører som ikke leverer korrekte energietiketter og produktdatablad sammen med produktene, og forhandlere som ikke viser etikettene i butikker (herunder nettbutikker), vil fortsatt kunne ilegges overtredelsesgebyr.

I tillegg vil henvisningen medføre hjemmel til å sanksjonere overtredelse av nye plikter som følger av energimerkeforordningen. Dette gjelder forbudet mot å bringe i omsetning et produkt som er konstruert slik at ytelsen automatisk endres under testing og forbudet mot å bringe i omsetning produkter hvor etiketter og opplysninger om produktet ikke er registrert i produkt databasen EPREL. Overtredelse av leverandørens plikt til å innhente samtykke fra kunden for å foreta oppdateringer av produktet hvis dette medfører at produktet får en dårligere energieffektivitetsklasse, vil også kunne medføre

overtredelsesgebyr. Det samme gjelder ved overtredelse av forhandlerens plikt til etter anmodning å stille produktdatabladet til rådighet for kundene i fysisk form på salgsstedet.

Etter energimerkeforordningen artikkel 6 bokstav b pålegges leverandører og forhandlere en plikt til å iverksette tiltak for å utbedre eventuell manglende etterlevelse av de kravene som følger av energimerkeforordningen og de produktspesifikke forordningene. I dag er det ikke overtredelsesgebyrhjemmel for manglende retting som sådan. Når NVE avdekker avvik, vil vi vanligvis pålegge retting og varsle tvangsmulkt. Vi foreslår at det også skal være hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr ved manglende retting. Bakgrunnen for dette er at retting kan bli umulig dersom det går for lang tid, for eksempel ved at varelageret blir solgt ut. Da må en eventuell løpende tvangsmulkt avbrytes. NVE kan da ha behov for å reagere med overtredelsesgebyr i stedet. Vi ber særlig om tilbakemelding på denne delen av forslaget.

I dag viser energimerkeforskriften for produkter også til bestemmelser gitt i kapittel 3 når det gjelder hvilke overtredelser som kan medføre overtredelsesgebyr.

Energimerkeforskriften for produkter kapittel 3 gjennomfører de produktspesifikke forordningene i norsk rett. Vi foreslår ikke å videreføre henvisningen til disse. Dette vil ikke ha stor betydning. Det følger av energimerkeforordningen artikkel 3 nr. 1 første setning at etiketter og produktdatablad bl.a. skal være *i samsvar med de produktspesifikke forordningene*. En overtredelse av bestemmelser om beregning av energikarakter eller utforming av etiketten som står i de produktspesifikke forordningene, vil dermed også være en overtredelse av energimerkeforordningen artikkel 3 nr. 1. Forslaget vil imidlertid innebære at det ikke kan sanksjoneres mot feilplassering av etiketten så lenge den er godt synlig. Når det gjelder slike overtredelser, vil veiledning, pålegg om retting og ev. tvangsmulkt, være tilstrekkelige reaksjonsformer.

De produktspesifikke forordningene som gis i medhold av energimerkeforordningen, oppstiller plikter også for tilbydere av nettbaserte vertstjenesteplattformer. Disse er ikke leverandører eller forhandlere, og frambyr ikke produkter for salg. De tilbyr et nettsted som lar forhandlere tilby sine produkter for salg. Vi antar at andre reaksjoner, så som pålegg om retting og tvangsmulkt, vil være tilstrekkelig til å sikre oppfyllelse. Forhandlere som benytter seg av nettbaserte vertstjenesteplattformer, vil fortsatt kunne ilegges overtredelsesgebyr dersom de ikke sørger for at elektronisk energietikett og elektronisk produktdatablad er vist på riktig måte.

Privatpersoner og kunder som ikke selv er leverandører eller forhandlere, har ingen plikter etter energimerkeforordningen. Det er ikke forbudt for en privatperson å importere et produkt som ikke er energimerket etter energimerkeforordningen. Privatpersoner kan altså ikke ilegges overtredelsesgebyr etter forslaget her. Men leverandører og forhandlere kan også være fysiske personer, og disse kan bli ilagt overtredelsesgebyr i likhet med andre leverandører og forhandlere.

2.2.5 Øvre ramme for overtredelsesgebyret

Forvaltningsloven § 44 annet ledd sier at individuell utmåling av overtredelsesgebyr skal skje innenfor en øvre fastsatt ramme. Bakgrunnen er å sikre forutberegnelighet for aktørene. En øvre ramme kan også gi en indikasjon på når et lovbrudd er så alvorlig at straff er en riktigere sanksjon. På bakgrunn av dette, foreslår vi en øvre ramme for overtredelsesgebyr ved overtredelse av energimerkereguleringen.

Et alternativ til en øvre ramme, hadde vært overtredelsesgebyr etter faste satser. Ettersom det er stor forskjell på aktørene, og mange ulike overtredelser det kan være snakk om, foreslår vi ikke faste satser. I stedet foreslår vi at overtredelsesgebyret fastsettes individuelt, etter en konkret vurdering.

Den øvre rammen bør ikke være så høy at den ikke sikrer forutberegnelighet. Samtidig er det viktig at det tas hensyn til at noen av markedsaktørene kan ha svært god økonomi. Den øvre rammen må være høy nok til at overtredelsesgebyr kan ha en avskrekkende funksjon også for disse.

Vi foreslår at den øvre rammen settes til 10 ganger folketrygdens grunnbeløp, eller 0,5 % av foretakets gjennomsnittsomsetning de siste tre regnskapsår dersom dette utgjør et høyere beløp. Fra 1. mai 2020, er grunnbeløpet 101 351 kroner. Det kan bli aktuelt å justere den øvre rammen, når vi har gjort oss erfaringer mht. hvordan den slår ut i praksis.

Innenfor den øvre rammen for overtredelsesgebyret må det etter forbrukermerkeloven § 10 foretas en vurdering hvor det særlig legges vekt på overtrederens økonomiske forhold, samt overtredelsens grovhet og omfang. Andre hensyn det kan legges vekt på, fremgår av forvaltningsloven § 46 annet ledd og § 44 tredje ledd for fysiske personer. Det vil normalt ikke være aktuelt å ilegge overtredelsesgebyr som i størrelse nærmer seg den øvre rammen.

2.3 Endringer i energimerkeforskriften for produkter § 30 om straff

Etter forbrukermerkeloven § 11 kan den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer samme lov § 5, straffes med bøter dersom det i forskrift er fastsatt at slik overtredelse er straffbar. Slik forskriftsbestemmelse er i dag gitt i energimerkeforskriften for produkter § 30.

Etter forbrukermerkeloven § 3 a kan departementet gi forskrift om hvilke overtredelser av energimerkeforordningen og forordninger som er vedtatt med hjemmel i den, som kan medføre straff.

På bakgrunn av dette, foreslår vi å endre det som i dag er energimerkeforskriften for produkter § 30, slik at straffebestemmelsen henviser til de samme bestemmelsene som bestemmelsen om overtredelsesgebyr. Straffesanksjonen er ment forbeholdt for de aller groveste overtredelsene. Dette kommer til uttrykk ved at det bare er *vesentlige* overtredelser som kan straffes, og ved at skyldkravet er strengere (grovt uaktsomhet) enn det som gjelder for overtredelsesgebyr. Det er tilstrekkelig at vesentlighetskravet og skyldkravet fremkommer av forbrukermerkeloven § 11. Vi foreslår derfor å stryke dette i forskriftsbestemmelsen.

Dersom vilkårene for straff er oppfylt, må NVE velge mellom å anmelde og å ilegge overtredelsesgebyr, se under punkt 2.2.1 over.

2.4 Redaksjonelle endringer

Dersom energimerkeforskriften for produkter endres i tråd med forslaget, vil §§ 4 – 11 bli opphevet. Dette medfører at kapittel 2 bare vil inneholde tomme bestemmelser. For at forskriften skal bli mer leservennlig, foreslår vi noen redaksjonelle endringer for å unngå

tomme paragrafer og kapittel. Vi foreslår at §§ 12 – 32 blir §§ 4 – 24 og at kapittel 3 og 4 blir kapittel 2 og 3.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser

De økonomiske og administrative konsekvensene av å gjennomføre energimerkeforordningen i norsk rett, er beskrevet i Prop. 85 LS (2019 – 2020). Endringene i energimerkeforskriften for produkter som vi foreslår nå, vil styrke forutberegneligheten av regelverket for markedsaktørene. Forslaget antas ikke å ha økonomiske og administrative konsekvenser ut over dette.

4 Forslag til forskriftstekst

Forslag til forskrift om endring i forskrift 27. mai 2013 nr. 534 om energimerking av energirelaterte produkter (energimerkeforskriften for produkter)

Hjemmel: Fastsatt av Norges Vassdrags- og energidirektorat (dato fylles ut senere) med hjemmel i lov 18. desember 1981 nr. 90 om merking av forbruksvarer mv. (forbrukermerkeloven) § 3, § 3a, § 4, § 6, § 7 fjerde ledd og § 10 fjerde ledd, jf. delegeringsvedtak 28. januar 2011 nr. 100 og delegeringsvedtak 29. september 2020 nr. 1917

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kapittel IV nr. 4 (forordning (EU) 2017/1369 om fastsetting av rammeverket for energimerking)

I

I forskrift 27. mai 2013 nr. 534 om energimerking av energirelaterte produkter (energimerkeforskriften for produkter) gjøres følgende endringer:

EØS-henvisningene skal lyde:

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. IV nr. 4 (*forordning (EU) 2017/1369*), nr. 4c (forordning (EU) nr. 392/2012, som endret ved forordning (EU) nr. 518/2014 og forordning (EU) 2017/254), nr. 4e (forordning (EU) nr. 874/2012, som endret ved forordning (EU) nr. 518/2014 og forordning (EU) 2017/254), nr. 4i (forordning (EU) nr. 1059/2010, som endret ved forordning (EU) nr. 518/2014 og forordning (EU) 2017/254), nr. 4j (forordning (EU) nr. 1060/2010, som endret ved forordning (EU) nr. 518/2014 og forordning (EU) 2017/254), nr. 4k (forordning (EU) nr. 1061/2010, endret ved forordning (EU) nr. 518/2014 og forordning (EU) 2017/254), nr. 4l (forordning (EU) nr. 1062/2010, som endret ved forordning (EU) nr. 518/2014 og forordning (EU) 2017/254), nr. 4m

(forordning (EU) nr. 626/2011, som endret ved forordning (EU) nr. 518/2014 og forordning (EU) 2017/254), 4n (forordning (EU) nr. 665/2013, som endret ved forordning (EU) nr. 518/2014 og forordning (EU) 2017/254), nr. 4o (forordning (EU) nr. 1254/2014, som endret ved forordning (EU) 2017/254), nr. 4p (forordning (EU) 2015/1186, som endret ved forordning (EU) 2017/254), 4q (forordning (EU) 2015/1187, som endret ved forordning (EU) 2017/254), nr. 4r (forordning (EU) 2015/1094, som endret ved forordning (EU) 2017/254), nr. 4s (forordning (EU) nr. 811/2013, som endret ved forordning (EU) nr. 518/2014 og forordning (EU) 2017/254), nr. 4t (forordning (EU) nr. 812/2013, som endret ved forordning (EU) nr. 518/2014 og forordning (EU) 2017/254) og nr. 4u (forordning (EU) nr. 65/2014, som endret ved forordning (EU) 2017/254).

§ 1 nytt første ledd skal lyde:

Forskriften utfyller og supplerer Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1369 av 4. juli 2017 om fastsetting av en ramme for energimerking og om oppheving av direktiv 2010/30/EU (energimerkeforordningen) og gjennomfører produktspesifikke forordninger om energimerking.

Dagens § 1 første til tredje ledd blir annet til fjerde ledd.

Dagens § 1 annet ledd skal lyde:

Forskriften skal sikre informasjon til sluttbrukere om energirelaterte produkters bruk av energi og andre ressurser, samt om andre relevante forhold, slik at sluttbrukere får mulighet til å velge mer effektive produkter.

§ 2 skal lyde:

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for energirelaterte produkter som er omfattet av energimerkeforordningen og forordninger vedtatt med hjemmel i denne forordningen.

Forskriften gjelder ikke for Svalbard og Jan Mayen.

§ 3 skal lyde:

§ 3. Definisjoner

Definisjonene som følger av energimerkeforordningen og forordninger vedtatt med hjemmel i denne forordningen, gjelder også for denne forskriften.

Kapittel 2 oppheves.

Kapittel 3 og 4 blir kapittel 2 og 3 og §§ 12 – 32 blir §§ 4 – 24.

Dagens § 28 (§ 20 etter endring) annet ledd nr. 4) og 5) oppheves og nr. 6) blir nr. 4).

Dagens § 29 (§ 21 etter endringen) skal lyde:

§ 21. Overtredelsesgebyr

Norges vassdrags- og energidirektorat kan ilegge overtredelsesgebyr etter lov 18. desember 1981 nr. 90 § 10, til den som overtrer en eller flere av følgende bestemmelser i energimerkeforordningen:

- a) *artikkel 3 nr. 1 første og tredje punktum, nr. 2, 3, 4 og 5*
- b) *artikkel 4 nr. 1 og 2, nr. 4 annet punktum og nr. 6 første og tredje punktum*
- c) *artikkel 5 nr. 1 og*
- d) *artikkel 6 bokstav a), b), c), d) og e)*

Overtredelsesgebyr som ilegges for brudd på bestemmelser som nevnt i første ledd, skal utmåles i det enkelte tilfellet (individuell utmåling). Overtredelsesgebyret skal ikke overstige 10 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) eller 0,5 % av foretakets gjennomsnittlige omsetning de siste tre regnskapsår, dersom dette blir et høyere beløp.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan helt eller delvis frafalle kravet om overtredelsesgebyr.

Dagens § 30 (§ 22 etter endringen) skal lyde:

§ 22. Straff

Den som vesentlig overtrer følgende bestemmelser i energimerkeforordningen:

- a) *artikkel 3 nr. 1 første og tredje punktum, nr. 2, 3, 4 og 5*
- b) *artikkel 4 nr. 1 og 2, nr. 4 annet punktum og nr. 6 første og tredje punktum*
- c) *artikkel 5 nr. 1 og*
- d) *artikkel 6 bokstav a), b), c), d) og e),*

straffes med bøter etter lov 18. desember 1981 nr. 90 § 11.

II

Endringene trer i kraft straks.

NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat

MIDDELTHUNS GATE 29
POSTBOKS 509 I MAJORSTUEN
0301 OSLO
TELEFON: (+47) 22 95 95 95

www.nve.no